

Сіроштан Єлизавета Миколаївна
студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н, асистент Швидка В.Г.

РЕЗУЛЬТАТИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Творчість – це цілеспрямована людська інтелектуальна діяльність в художній, науковій чи технічній сфері, результатом якої є створення чогось нового, що відрізняється певною суспільно-історичною унікальністю.

Цей тип інтелектуальної діяльності в деякій мірі відображає рівень суспільно-історичного та культурного розвитку суспільства та людини і відбувається в різних формах: художній, науковій, виробничій, духовній тощо. Регулювання цивільних відносин щодо прав власності та користування результатами творчої діяльності бере свій початок ще з Середньовіччя. Так, прийнятий 19 березня 1474 р. Статут Республіки Венеція закріплював тимчасові майнові права винахідника та творця на об'єкт творчої діяльності, за умови якщо останній був оригінальним та новим на території Республіки [1].

У 1709 р. в Англії був прийнятий Статут королеви Анни, що закріплював особливі норми щодо результатів творчої діяльності. Відповідно до документу, виключні майнові права на твір мав його автор. Ці права захищалися протягом 14 років, після спливу яких автор міг продовжити цей термін. Прийнятий революційним урядом Франції в 1791 році Патентний закон закріплював право власності на будь-який винахід та відкриття за автором. Відповідно нехтування цим правом вважається порушенням прав людини. Також були прийняті два декрети, що регулювали право на постановку і виконання драматичних творів та право власності авторів літературних творів, у яких була вперше концепція «авторського права». Саме з 18 століття в Європі та Америці використовуються поняття «промислова власність» та «авторське право».

Відповідно до частини першої ст. 41 Конституції України, кожен має право на користування та розпорядження результатами своєї творчої діяльності. А ст. 54 регламентує свободу літературної, художньої, наукової та технічної творчості та захист моральних і матеріальних інтересів, що виникають у результаті [2].

Закріплення норм щодо здійснення творчої діяльності та права на її результат в Розділі 2 Основного Закону, в Книзі 4 Главі 36 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), Законі України «Про авторське право і суміжні права» та інших нормативно правових актах. Слід розуміти, що під результатами творчої діяльності визначається не тільки художні чи літературні твори, музику, живопис чи кіно, а й творчість результатів науково-технічного характеру:

винаходи, промислові зразки, виробничі моделі, комп'ютерні програми, досягнення в медицині тощо. Так як творча діяльність та її результати мають різноманітний характер, ст. 433 ЦК України надає перелік об'єктів авторського права, тобто творів, право користування і володіння якими регулюються відповідними нормами [3]. Інший перелік результатів творчої діяльності, що є об'єктом авторського права наведено в ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [4]. Зважаючи на наявність декількох переліків об'єктів творчої діяльності, робимо висновок про існування декількох підходів до їх класифікації форм творчої діяльності та її результатів.

На нашу думку, підходи до класифікації слід умовно розділити на дві групи:

1. Класифікація результатів творчої діяльності за характером, яка ґрунтується на врахуванні найбільш суттєвих ознак, специфіки їх захисту, особливостей реалізації майнових та немайнових права на них;

2. Класифікація за різноманітними другорядними ознаками, які не розкривають їх сутність та характер, але водночас дозволяють розділити результати творчої діяльності на групи у відповідності до конкретних завдань дослідження [1].

В ЦК України закріплено, що об'єктом авторського права може бути лише той твір, що має встановлені законом ознаки: творчий характер та вираження в об'єктивній формі. Найбільшою проблемою існування права на результати творчої діяльності в Україні вважаємо надзвичайно високий рівень піратства, тобто поширення нелегального способу використання чужих творів. Музичні та літературні твори, комп'ютерні програми, аудіовізуальні твори використовуються, поширюються та продаються, ігноруючи всі норми відповідного законодавства [4].

Особливо це актуально для країн пострадянського простору, де правосвідомість споживачів не досягла в повній мірі розуміння необхідності оплати того, що можливо дістати безкоштовно, навіть якщо це порушує чийсь права. Позитивним моментом вважаємо наявність чіткого регламентування способів цивільно-правового захисту авторського права та суміжних прав, закріпленого в Розділі 5 цього закону, використання якого, вважаємо, з часом покращить стан захищеності результатів творчої діяльності від протиправного використання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вірченко В.В. Еволюція підходів до класифікації об'єктів інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/evolyutsiya-podhodov-k-klassifikatsii-obektov-intellektualnoy-sobstvennosti>.

2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40. – Ст. 356.
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. №3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13 – Ст. 64.

Соловьева Людмила Руслановна

*студентка 2-го курса факультета гражданской и хозяйственной юстиции
Национального университета «Одесская юридическая академия»
Научный руководитель – к.ю.н., доцент Цибульская О.Ю.*

**ФИКТИВНОСТЬ БРАКА: ПРАКТИЧЕСКИЙ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ
АСПЕКТЫ**

Исходя из теории Семейного права, браком является добровольный семейный союз женщины и мужчины, цель которого – порождение у супругов личных и имущественных прав, обязанностей. Его действительность определяется такими критериями, как наличие взаимного согласия сторон, вступающих в брачные отношения, а воля этих сторон должна быть направлена на создание семьи.

Данные тезисы соответствуют положениям, которые закреплены в Главе 3 Семейного кодекса Украины (далее – СК Украины) [6]. Нарушение вышеуказанных требований влечет за собой признание такого брака недействительным в силу его фиктивности, что прямо указано в ч. 2 ст. 40 СК Украины. Законодатель предусмотрел судебный порядок признания брака фиктивным ввиду его относительной природы, т.е. оспариваемой, спорной.

В науке украинского Семейного права проблематику признания брака недействительным в силу его фиктивности рассматривали многие ученые, но лишь в контексте общих положений про недействительность брака, например В.И. Борисова, Т.В. Войтенко, В.С. Гопанчук, И.В. Жилинкова, А. Райчук, З.В. Ромовская и некоторые другие.

Рассмотрение данной темы следует начать с раскрытия положений ч. 2 ст. 40 СК Украины, а именно определения фиктивности брака, которым в соответствии с данной статьей будут являться брачные отношения, заключенные женщиной и мужчиной или одним из них без намерения создавать семью и приобретать права и обязанности супругов.